

Michał Pabiszczak, Andrzej Kierzek

Gabriel Józef Antoni Büttner (1915-2011) – jeden z pionierów otorynolaryngologii w Ostrowie Wielkopolskim

---

Acta Medicorum Polonorum 6/1, 61-71

2016

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Gabriel Józef Antoni Büttner (1915-2011) – jeden z pionierów otorynolaryngologii w Ostrowie Wielkopolskim

Gabriel Józef Antoni Büttner (1915-2011) – One of the Pioneers
of Otorhinolaryngology in the town of Ostrów Wielkopolski

Michał Pabiszczak, Andrzej Kierzek¹

Ostrów Wielkopolski, Wrocław

Streszczenie: Artykuł przedstawia sylwetkę oraz działalność zawodową zasłużonego otorynolaryngologa Gabriela Józefa Antoniego Büttnera (1915-2011), absolwenta Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Poznańskiego, który przez szereg lat pracował w Ostrowie Wielkopolskim. W latach 1969-2008 pracował kolejno w Szwecji, Niemczech i Kanadzie. W 2008 r. osiedlił się w Krakowie. Artykuł jest oparty na źródłach archiwalnych przechowywanych w Głównej Bibliotece Lekarskiej w Warszawie, archiwum Zespołu Opieki Zdrowotnej w Ostrowie Wielkopolskim i w zbiorach Michała Pabiszczaka.

Abstract: This article presents a life story and professional activity Gabriel Józef Antoni Büttner (1915-2011), a graduate from the Medical Faculty of Poznań University who practiced in the town of Ostrów Wielkopolski for several years. In 1969-2008 he worked and stayed in Sweden, Germany and Canada. In 2008 he settled in Cracow. The article is based on archival sources kept in the Main Medical Library in Warsaw, the archive of the Healthcare Complex in the town of Ostrów Wielkopolski and collections belonging to Michał Pabiszczak.

Słowa kluczowe: historia otorynolaryngologii, historia chirurgii

Key words: history of otorhinolaryngology, history of surgery

Po drugiej wojnie światowej „w Polsce powiatowej” kadra specjalistów w prawie wszystkich dziedzinach medycyny była nader uboga. Sytuacja ta dotyczyła również Ostrowa Wielkopolskiego i otorynolaryngologii, którą tworzyli Edmund Kuncewicz (1906-1962)² oraz Tadeusz Paul (1913-1982)³. Jednym z najwybitniejszych otorynolaryngologów w tym mieście w latach sześćdziesiątych XX stulecia był Gabriel Józef Antoni Büttner.

---

¹ Sekcja Historyczna Polskiego Towarzystwa Otorynolaryngologów – Chirurgów Głowy i Szyi, Przewodniczący: prof. dr hab. n. med. Andrzej Kierzek.

² M. Pabiszczak, A. Kierzek, *Edmund Kuncewicz (1906-1962), człowiek zasłużony dla otorynolaryngologii w Ostrowie Wielkopolskim*, „Pol. Przegl. Otolaryng.” 2014, t. III, nr 1, s. 46-48.

³ A. Kierzek, M. Pabiszczak, *Tadeusz Paul – otolaryngolog w Ostrowie Wielkopolskim*, „Acta Med. Polon.” 2015, nr 1, s. 49-54.

Gabriel Büttner (1915-2011) w otoczeniu personelu pielęgniarskiego

Urodził się 10 marca 1915 r. w Królewcu, z ojca Romana i matki Marii, z d. Ligockiej⁴. Pochodził z wielodzietnej, składającej się z trzynaściorga dzieci, rodziny⁵. Jego rodzice przenieśli się w 1918 r. do Poznania, gdzie ukończył szkoły: powszechną oraz Liceum im. I. Paderewskiego (w 1935 r.). W tym roku rozpoczął także studia na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Poznańskiego.

W czasie studiów, od stycznia 1939 r. do 1 września 1939 r. szkolił się m.in. w Klinice Chirurgicznej tego Uniwersytetu, co dokumentuje zaświadczenie dr. med. Józefa Granatowicza, st. asystenta tej Kliniki⁶. Zdał także szereg egzaminów dyplomowych, o czym świadczą zaświadczenia: 20 lipca 1939 r. z higieny ogólnej i społecznej, chirurgii, ortopedii, 21 sierpnia – z medycyny sądowej, 27 sierpnia – z okulistyki, 28 sierpnia – z ginekologii i położnictwa⁷. Zakończenie studiów przerwała wojna.

W dniach od 6 września do 9 października 1939 r. pełnił obowiązki lekarza cywilnego Szpitala Ujazdowskiego w Warszawie⁸.

4 sierpnia 1940 r. profesorowie Uniwersytetu Poznańskiego, Leon Padlewski oraz Tadeusz Kurkiewicz wydali oświadczenie, że otrzymał w sierpniu 1939 r.

⁴ Zbiory Specjalne Głównej Biblioteki Lekarskiej (dalej: Zb. Spec. GBL) ILW-B 2/1/520, Fragebogen zur erstmaligen Meldung der Heilberufe (Kwestionariusz dla pierwszego zgłoszenia zawodów leczniczych) z 10. IX. 1941.

⁵ Zbiory M. Pabiszczaka, K. Büttner, List (e-mail) do M. Pabiszczaka z 7 marca 2014.

⁶ Zb. Spec. GBL ILW-B 2/1/520, J. Granatowicz, Zaświadczenie z 10 września 1940 r.; G. Büttner, Podańie do Izby Lekarskiej Warszawsko-Białostockiej z 11 października 1941 r. o przyznanie prawa praktyki lekarskiej.

⁷ Zb. Spec. GBL ILW-B 2/1/520, Zaświadczenia profesorów Uniwersytetu Poznańskiego o zdanych egzaminach.

⁸ Zb. Spec. GBL ILW-B 2/1/520, Pismo prof. dr. Teofila Kucharskiego, płk. lek. Komendanta Szpitala Ujazdowskiego z 9 września 1939.

Fragebogen zur erstmaligen Meldung der Heilberufe.
Kwestionariusz dla pierwszego zgłoszenia zawodów leczniczych.

Heilberufe im Sinne dieser Meldung sind: Ärzte, Apotheker, Zahnärzte, Dentisten mit Berechtigung die selbständige Praxis auszuüben, Zahntechniker ohne Berechtigung die selbständige Praxis auszuüben, Feldschere, Hebammen, Krankenpfleger, Krankenpflegerinnen, Krankenschwestern, Masseure und Masseusen, Sprechstundenhilfen, Laborantinnen, Desinfektoren.

Die Fragebogen müssen gewissenhaft und sorgfältig ausgefüllt und deutlich geschrieben werden. Vor der Ausfüllung sind zunächst sämtliche Fragen zu lesen.

Gesundheitskammer des Distrikts: Warsawa
Izba Lekarska Dystryktu:
Kreisshauptmannschaft:
Starostwo Ujętów:
Kreis:
Powiat:
Art des Heilberufes: lekarski
Rodzaj zawodu leczniczego

1. Familienname (bei Frauen auch Geburtsname): Bilbues
Nazwisko (u kobiet zamężnych, nazwisko panieńskie):
2. Vorname (Rufnamen unterstreichen): Galzjel
Imię (główne imię podkreślić):
3. Ständiger Wohnort und Wohnung: Warsawa ul. Piłsudskiego 14 m. 8
Stale miejsce zamieszkania (ul. nr domu i mieszkania):
4. Praxisstelle bzw. Arbeitsstätte:
Miejsce wykonywania zawodu:
a) bei selbständigen Heilberufen Praxisstelle:
przy zawodach samodzielnych miejsce wykonyw. praktyki:
b) bei angestellten Heilberufen Arbeitsstätte (Arbeitgeber, Krankenhaus, Klinik usw.):
przy zawodach niestanowczych miejsce pracy (pracodawca, szpital i t. p.):

5. Heimatanschrift:
Miejsce przynależności:
6. Tag, Monat und Jahr der Geburt: 10 czerwca 1915 r.
Dzień, miesiąc i rok urodzenia:
Geburtsort: Końskie Kreis: Końskie
Miejsce urodzenia: Powiat:
7. Sind Sie ledig, verh., verwitwet, geschieden?
Stan (wdowiec, żona, wdowiactwo, rozwódzono):
Der Ehefrau a) Mädchenname: Regina Galzjel b) Geburtsdatum: 5.7.1902 r.
Zona a) Nazwisko panieńskie: b) data urodzenia:
8. Zahl und Geburtsjahr der Kinder (die Verstorbenen in Klammern):
Dzieci i wiek dzieci (zmarłych w nawiasach):
1. _____ 2. _____ 3. _____
9. Religiöses Bekenntnis:
Wyznanie religijne: Regum katol.
Golska
10. Staatsangehörigkeit am 1. 9. 1939:
Przynależność państwowa w dniu 1. 9. 1939:

Kwestionariusz dla pierwszego zgłoszenia zawodów leczniczych Izby Lekarskiej Warszawsko-Białostockiej (ze zbiorów GBL)

KLINIKA CHOROÓB GARDŁA, NOSA I USZU
AKADEMII MEDYCZNEJ W POZNANIU

(Kierownik Kliniki: Prof. Dr A. Zakrzewski)
POZNAŃ, AL. PRZYBYSZEWSKIEGO 49
Telefon 624-26

Poznań, dnia 10 lipca

1965 r.

ZAŚWIADCZENIE.

Niniejszym zaświadcza się, że dr.med. Gabriel Buttner pracował w tut.Klinice w okresie od 1 III-1945 do 31-III-1948 r. w charakterze st.asystenta.Ukończył specjalizacją w zakresie otolaryngologii.Następnie pracował na Oddziale Otolaryngologicznym 111 Wojskowego Szpitala w Poznaniu.Od 1 III 1957 r.był ordynatorem Oddziału laryngologicznego Szpitala Miejskiego w Górzowie pełniąc te obowiązki do 28 II 1964 r.Następnie w okresie 1-III64 do 31-XII-1964 r.pełnił obowiązki ordynatora Oddziału Laryngologicznego w Żyrardowie.

Z.G.K. Poznań - 1112w/63 - 2009

Dr med. Gabriel Buttner jest w pełni wykształconym specjalistą w zakresie otolaryngologii, zdolnym do samodzielnego prowadzenia oddziału otolaryngologicznego.

Kierownik Kliniki
i
Konsultant Wojewódzki
w zakresie Otolaryngologii
A. Zakrzewski
Prof. Dr A. Zakrzewski.

absolutorium w Wydziale Lekarskim tego Uniwersytetu⁹. Natomiast oświadczeniem z 5 sierpnia 1941 r. w obecności dr. Alkiewicza, kierownika lekarskiego Izby Lekarskiej Warszawsko-Białostockiej profesorowie Witold Kapuściński, Leon Padlewski i Stefan Różycki uznali, że Gabriel Büttner ukończył studia lekarskie i złożył przepisowe egzaminy na stopień lekarza¹⁰. W tym samym dniu, 5 sierpnia 1941 r. Büttner złożył wniosek o przyjęcie do Izby Lekarskiej Warszawsko-Białostockiej (ILW-B). Okręgowa Izba Zdrowia w Warszawie – Izba Lekarska zawiadomiła go, że otrzyma prawo wykonywania praktyki lekarskiej po spełnieniu odpowiednich warunków, oraz że kierownik Wydziału Spraw Zdrowia przy Szeffie Dystryktu w Warszawie udzielił mu prawa praktyki w szpitalach, klinikach, lecznicach i w akcji zwalczania chorób zakaźnych¹¹.

Od lutego 1941 r. pracował w Oddziale Chorób Wewnętrznych Szpitala Miejskiego w Częstochowie, od 1944 r. w Poradni Przeciwgruźliczej w tym samym mieście. Ordynował także w prywatnym gabinecie wysiedlonego z Poznania laryngologa Stefana Głabisza (1882-1947). Przyjeżdżał także do Warszawy; musiał poddawać się okupacyjnym rygorom, o czym świadczy pismo do Izby z 12 września 1941 r. następującej treści: „Zawiadamiam Izbę Lekarską, że dnia 12 IX 41 wyjeżdżam w okolice Częstochowy na okres 2 miesięcy. Dokładny adres podam dodatkowo”¹². W lutym 1945 r. wrócił do Poznania, zatrudniając się w służbie zdrowia Dyrekcji Okręgowych Kolei Państwowych. 26 kwietnia 1945 r. wreszcie oficjalnie uzyskał dyplom Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Poznańskiego. Od 1 kwietnia 1945 r. specjalizował się w Klinice Laryngologicznej Uniwersytetu Poznańskiego, kierowanej przez prof. Aleksandra Zakrzewskiego; pracował tam do 31 marca 1948 r. Został wysoko oceniony przez kierownika Kliniki: „Dr med. Gabriel Büttner jest w pełni wyszkolonym specjalistą w zakresie otolaryngologii, zdolnym do samodzielnego prowadzenia oddziału otolaryngologicznego”¹³. Od 31 lipca tego roku został członkiem Okręgowej Izby Lekarskiej w Poznaniu. Uzupełniająco pracował jako laryngolog w Przychodni Lekarskiej PKP w Poznaniu (luty 1945 – wrzesień 1952) oraz Ubezpieczalni Społecznej w Jarocinie (lipiec 1946 – wrzesień 1954), a także w Ubezpieczalni Społecznej w Pleszewie¹⁴.

Od 1 kwietnia 1948 r. był zatrudniony w Szpitalu Okręgowym w Poznaniu jako starszy asystent Oddziału Laryngologicznego i równocześnie jako kierownik ambulatorium laryngologicznego tego Szpitala. 11 października 1949 r. został powołany do pełnienia służby wojskowej w 111 Wojskowym Szpitalu Rejonowym, gdzie prymariuszem Oddziału Laryngologicznego był Jan Małecki, pułkownik, docent¹⁵. Ten

⁹ Zb. Spec. GBL ILW-B 2/1/520, L. Padlewski, T. Kurkiewicz, Oświadczenie z 4 kwietnia 1940 r.

¹⁰ Zb. Spec. GBL ILW-B 2/1/520, Izba Lekarska Warszawsko-Białostocka. Pismo z 5 sierpnia 1941 r.

¹¹ Zb. Spec. GBL ILW-B 2/1/520, Dr Lambrecht, kierownik Izby Zdrowia w Warszawie, Pismo do G. Büttnera z 10 września 1941 r.; Gabriel Büttner w Warszawie mieszkał przy ul. Widok 14 m. 8, a następnie przy ul. Boduena 3 m. 5 (u pp. Świętochowskich).

¹² Zb. Spec. GBL ILW-B 2/1/520, G. Büttner, Pismo do Izby Lekarskiej Warszawsko-Białostockiej z 12 września 1941. (Izb.L.1605/41).

¹³ Zespół Opieki Zdrowotnej (dalej: ZOZ) w Ostrowie Wlkp., Akta osobowe, A. Zakrzewski, Zaświadczenie z 10 lipca 1965 r.; G. Büttner: Życiorys.

¹⁴ ZOZ w Ostrowie Wlkp., Akta osobowe, G. Büttner, Kwestionariusz osobowy z 2 lutego 1965.

¹⁵ Późniejszy profesor.

Gabriel Büttner w gabinecie specjalistycznym (1948 r.)

naukowiec był także promotorem obronionej 14 czerwca 1951 r. w Akademii Medycznej w Gdańsku przez Büttnera pracy doktorskiej pt. „Badania nad uszkodzeniem słuchu u kotlarzy”. Büttner pracował z prof. Małeckim do sierpnia 1956. Prof. Małecki w opinii napisał, że „okazał się pracownikiem pod każdym względem bardzo wartościowym [...], ogłosił jeszcze kilka prac wykazując tym samym zainteresowania naukowe, [...] niezwykle sumienny w pracy i dbały o dobro chorych, cieszył się zawsze ich wielkim uznaniem. Jego pracę cechowało to samo uznanie ze strony przełożonych i personelu Oddziału [...], jako jeden z pierwszych w Polsce badał sonometrycznie poziom hałasu w szpitalu i ogłosił na ten temat pracę w „Lekarzu Wojskowym” [...]; jest bardzo dobrym pracownikiem, dającym gwarancję samodzielnego prowadzenia oddziału na wysokim poziomie”¹⁶. Za specjalistę laryngologa uznany został 11 grudnia 1951 r.

Od 1953 r. rozpoczął współpracę z Kliniką Neurochirurgiczną w Poznaniu, kierowaną przez doc. Hieronima Powiertowskiego¹⁷. Büttner, wspólnie z Małeckim i Powiertowskim, opracowali zagadnienie leczenia operacyjnego następstw złamania podstawy przedniego dołu czaszki z płynotokiem z nosa. Powiertowski oceniając Büttnera, konstatawał: „[...] bierze udział w pracach naukowych w dziedzinie urazów czaszkowo-mózgowych, powikłanych urazem zatok bocznych nosa [...] Praca [...] posiada [...] duży zakres i duże znaczenie praktyczne, obecnie zaś wchodzi w skład badań naukowych objętych programem P. A. N. [...] jest (on – prz. MP, AK) współautorem trzech publikowanych z tego zakresu prac naukowych w Polsce i zagranicą [...]”¹⁸.

Po odejściu Małeckiego z 111 Wojskowego Szpitala, Büttner we wrześniu 1956 r. objął po nim ordynaturę, pełniąc ją do kwietnia 1957 r. W stopniu majora został zwol-

¹⁶ ZOZ w Ostrowie Wlkp., Akta osobowe, J. Małecki, Zaświadczenie z 21 marca 1960.

¹⁷ Późniejszego profesora.

¹⁸ ZOZ w Ostrowie Wlkp., Akta osobowe H. Powiertowski, Pismo do dyrektora Szpitala Miejskiego w Gorzowie Wielkopolskim z 19 stycznia 1961.

Lekarze i pielęgniarki Oddziału Laryngologicznego 111 Wojskowego Szpitala Rejonowego w Poznaniu (siedzą od lewej: drugi – Gabriel Büttner, trzeci – Jan Małecki, stoi pierwszy z prawej Jan Skalbania)

niony z wojska i po przeprowadzonym postępowaniu konkursowym objął kierownictwo Oddziału Laryngologicznego w Szpitalu Miejskim w Gorzowie Wielkopolskim. Pozostał tam do lutego 1964 r. Dyrektor tego Szpitala, Antoni Bigosiński w opinii napisał: „Dał się poznać jako bardzo dobry lekarz i specjalista. Poświęcił wiele uwagi pracy dydaktycznej i wyspecjalizował wielu lekarzy z laryngologii. Dbały o dobro chorego i koleżeński względem współpracowników. Był lubianym i cenionym lekarzem wśród przełożonych, personelu i chorych [...]”¹⁹. Udzielał także porad w Obwodowej Przychodni Lekarskiej PKP w Gorzowie.

W marcu 1964 r. przeniósł się do Żyrardowa, gdzie pełnił funkcję ordynatora Oddziału Laryngologicznego i dyrektora miejscowego szpitala. Był nie tylko wybitnym specjalistą, ale także sprawnym organizatorem. Świadczy o tym opinia przewodniczącego Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Żyrardowie, Jana Brzezińskiego: „Dał się poznać jako dobry organizator i koordynator pracy. Umiał wiązać zagadnienia fachowe z administracyjnymi [...] zyskując szacunek i uznanie personelu Szpitala jak również społeczeństwa oraz władz miejskich”²⁰. Nie wspominał nigdy o przyczynach przenosin do Gorzowa Wielkopolskiego, Żyrardowa, a potem do Ostrowa. Nie był

¹⁹ ZOZ w Ostrowie Wlkp., Akta osobowe A. Bigosiński, Opinia z 17 kwietnia 1964.

²⁰ ZOZ w Ostrowie Wlkp., Akta osobowe J. Brzeziński, Opinia z 31 grudnia 1964.

skonfliktowany z władzami ani współpracownikami w poprzednich miejscach pracy; utrzymywał z tymi lekarzami dobre kontakty.

1 stycznia 1965 r. podjął pracę w Szpitalu Miejskim w Ostrowie Wielkopolskim, organizując i tworząc od podstaw Oddział Laryngologiczny²¹. Jego twórcza inwencja i znaczne doświadczenie pozwoliły na wyposażenie go w najnowszą na owe czasy aparaturę i instrumentarium, m. in. do tympanoplastyk i endoskopii. Nadal współpracował z Powiertowskim oraz Janem Danielewiczem, docentem, kierownikiem Kliniki Laryngologii Dziecięcej w Akademii Medycznej w Warszawie, pionierem otorynolaryngologii dziecięcej. Z Danielewiczem pozostawał w kontakcie. Warszawski lekarz pisał: „Dr Büttner utrzymuje ze mną stały kontakt naukowy bezpośredni, odwiedzając moje Kliniki laryngologii dziecięcej w Warszawie 2-3 razy w roku, okazując duże zainteresowanie tą dziedziną. Z ankiety, którą rozesłałem do wszystkich ordynatorów oddz. otolaryngologicznych w Polsce wiadomym mi jest, że Dr Büttner na swym oddziale otolaryngologicznym 1/3 (10 łóżek) poświęcił dla zagadnień otolaryngologii pediatrycznej, a poza tym konsultuje [...] 160 łóżkowy Szpital Dziecięcy oraz 60 łóżkowy oddział noworodkowy”²².

W maju 1965 r. w Oddziale Laryngologicznym rozpoczął pracę Michał Pabiszczak, następnie z Büttnerem współpracowali Tadeusz Ratajczak i Bogusława Pokora. Po latach Michał Pabiszczak pełen podziwu i atencji dla swojego nauczyciela pisał: „Miałem przyjemność i ogromne szczęście być Jego asystentem. Był dla mnie wspaniałym Szefem, Mistrzem, wysokiej klasy Nauczycielem, a później kolegą i przyjacielem. Był bardzo sprawnym i zręcznym operatorem. Podziwiałem i cenilem jego ogromną fachową wiedzę, sumienność i skromność. Jako człowiek i lekarz był niezmiernie lubiany i ceniony przez chorych i szpitalny personel, tak lekarzy, jak i pielęgniarki”. O tych cechach charakteru Büttnera świadczą także wspomnienia innych ostrowskich lekarzy. Bogdan Koralewski, dr med., b. ordynator Oddziału Chorób Wewnętrznych pisał: „Koleżeński, spokojny, o dużej wiedzy laryngologicznej. Cieszył się szacunkiem [...] personelu lekarskiego i pielęgniarskiego. Duży autorytet. Zapamiętałem go jako wybitnego lekarza laryngologa, dobrego lekarza o wszechstronnej wiedzy medycznej. Na konsultacje laryngologiczne u pacjentów leżących na moim oddziale niejednokrotnie przychodził osobiście, nie wyręczając się asystentami”²³. Z kolei Krystian Niełacny, dr med., b. ordynator Oddziału Anestezjologii wspominał: „W styczniu 1965 r. poznałem elegancko ubranego, dystyngowanego [...] nowego lekarza, zatrudnionego jeszcze w starym szpitalu. Był nim laryngolog, dr med. Gabriel Büttner [...], z którym rozmowy były spokojne, pełne kultury, rzeczowe. Wykazywał dużą znajomość problemów i specyfiki anestezjologicznej, a skomplikowane zabiegi osobiście ustalał ze mną i zawsze spełniał stawiane przez służbę anestezjologiczną wymogi. Doceniał anestezjologów, dziękując nieraz im na ogólnych zebraniach lekarskich”²⁴. Gabriel Büttner uczestniczył

²¹ Poprzednio, od 1956 r. istniał mały oddział chorób uszu, nosa, gardła i krtani, w „starym szpitalu” przy ul. Limanowskiego..., gdzie wykonywano tylko drobne zabiegi i operacje otolaryngologiczne, w którym m. in. ordynowali Edmund Kuncewicz oraz Tadeusz Paul.

²² ZOZ w Ostrowie Wlkp., Akta osobowe, J. Danielewicz, Opinia, bez daty.

²³ Zbiory M. Pabiszczaka, B. Koralewski, Relacja pisemna z 5 grudnia 2013.

²⁴ Zbiory M. Pabiszczaka, K. Niełacny, Relacja pisemna z 18 listopada 2013.

Gabriel Büttner z prof. Zygmuntem Szmęją w swoim domu w Eschweiler (ok. 1980 r.)

często w dyskusjach z lekarzami, najczęściej na temat przeprowadzanych oraz planowanych operacji, zakupu sprzętu i „dróg ich zdobycia” (pamiętać trzeba, że był to okres, w którym istniały w Polsce znaczne braki w sprzęcie różnorodnego autoramentu, kiedy o każdy aparat, każde narzędzie należało „walczyć wszelkimi siłami”).

W sierpniu 1969 r. wyjechał z kraju, najpierw do Szwecji, gdzie do 1972 r. ordynował w Szpitalu w Eskilstuna. W końcu tego roku przeniósł się do Republiki Federalnej Niemiec, do Reemscheid, gdzie pracował jako zastępca ordynatora oddziału laryngologicznego. W 1975 r. otworzył praktykę laryngologiczną w Eschweiler, którą z powodzeniem prowadził przez dziesięć lat. W 1985 r. przeszedł na emeryturę, którą spędzał w Toronto.

W 1994 r. odwiedził Polskę, także ostrowski oddział. Od roku 2000 corocznie odwiedzał w okresie wakacyjnym Polskę, by w 2008 r. osiedlić się na stałe w Krakowie. Zawsze znajdował czas, by spotkać się z ostrowskimi lekarzami.

Był autorem kilkunastu prac naukowych, wielu z nich znacznej wartości. Autorzy niniejszej publikacji prezentują je w przypisie²⁵.

²⁵ G. Büttner, K. Kruszczyński, *Zaburzenia słuchu w dziale kotlarskim Warsztatów Głównych D.O.K.P. Poznań*. „Lekarz Kolejowy” 1949, nr 14, s. 1-2; G. Büttner, *Badanie poziomu hałasu w szpitalu*, „Lekarz Wojskowy” 1954, nr 30, s. 6; tenże, *Plastyka perforacji przegrody nosa*, „Otolaryng. Pol.” 1955, s. 1; tenże, *Badania nad urazami akustycznymi*. „Med. Pracy” 1955, nr 6, s. 283-401; tenże, *Badania histobakteriologiczne migdałków*, „Otolaryng. Pol.” 1956, nr 2; J. Małecki, G. Büttner, *Histobakteriologische Untersuchungen von Tonsillresten*. „Monatschr. Ohrenheilk.” 1958, nr 92, 1, s. 40-44; H. Powiertowski, J. Małecki, G. Büttner, *Chirurgiczne leczenie złamań podstawy przedniego dołu czaszkowego*, „Wiad. Lek.” 1960, nr 4, s. 255-278; G. Büttner, *W sprawie obecności drożdżowców w torbielach śluzówki zatok szczękowych*, „Otolaryng. Pol.” 1959, s. 1-2; H. Powiertowski, J. Małecki, G. Büttner, *Zespołowa metoda ryno-neurochirurgiczna w leczeniu złamań podstawy przedniego dołu czaszkowego*, „Otolaryng. Pol.” 1960, nr 1, s. 55-59; H. Powiertowski, J. Małecki, G. Büttner, *The rhino-neurosurgical method for treating skull fractures involving paranasal sinuses*, „Acta Otolaryng.” 1960, nr 5,

W Teatrze Słowackiego w Krakowie; od lewej: Krzysztof Büttner, Michał Pabiszczak i Gabriel Büttner (czerwiec 2008 r.)

Był żonaty z Reginą Płatek, urodzoną 1 maja 1920 r., córką Edwarda i Eugenii Płatek z d. Panc, późniejszą lekarzem stomatologiem²⁶. Związek małżeński zawarty 25 marca 1940 r. w Częstochowie zaowocował dwojgiem dzieci: Krzysztofem i Barbarą. Żona zmarła 3 czerwca 1998 r. Siostrą Gabriela Büttnera była Władysława Büttner, zakonnica w Zgromadzeniu Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia w Kiekrzu pod Poznaniem²⁷.

Gabriel Büttner był miłośnikiem muzyki poważnej, szczególnie operowej, dobrej literatury, malarstwa. Posiadał kolekcję cennych obrazów. Kolegom lekarzom jawił się jako nieprzeciętny humanista²⁸. Do ostatnich dni zachował jasność umysłu i dobrą sprawność fizyczną. Zmarł nagle 15 maja 2011 r. w Poznaniu. Spoczywa na cmentarzu Miłostowo w tym mieście.

s. 494-500; G. Büttner, *Rola śluzówki zatok bocznych nosa w pourazowych zakażeniach wnętrza czaszki*, referat, XXV Zjazd Otolaryngologów Polskich 2009; tenże, *Postępowanie laryngologiczne w przypadkach urazów podstawy przedniego dołu czaszkowego*, referat, Zjazd Lekarzy Ziemi Lubuskiej 1962; tenże, *Verletzungender Nasennebenhöhlen und ihre Bedeutung für die Pathogenese der Meningitis bei frontobasalen Shadelhirnverletzungen*. Bericht der tagung ueber Oto-Neuro-Ophtalmologie vom 11 bis 13 Oktober 1962. Dresden; J. Małecki, G. Büttner, *The problem of reccurent meningitis and pathologic communication*, "The Annals of Otology" 1964, nr 4, s. 963-969; G. Büttner, *Zagadnienie jam bocznych nosa w urazach twarzowo-czaszkowych*, referat, Konferencja Naukowa Studium Doskonalenia Warszawa ok. 1965; tenże, *Nowoczesne wskazania do tracheotomii i zagadnienia techniki*, referat, konferencja Naukowa Studium Doskonalenia Warszawa ok. 1966; tenże, *Metoda zastosowania płytek tantalowych w wieluodłamowych złamaniach kości środkowego masywu twarzoczaszki*. XXVII Zjazd Polskiego Towarzystwa Otolaryngologii, Katowice 1968.

²⁶ Zb. Spec. GBL, ILW-B 2/1/520, Fragebogen zur erstmaligen...

²⁷ Zb. Spec. GBL, ILW-B 2/1/520, K. Büttner: List...

²⁸ Zbiory M. Pabiszczaka, Relacja pisemna K. Niełacnego...

Gabriel Búttner podczas odwiedzin ostrowskiego Oddziału Laryngologicznego w 1994 r.
(siedzą od lewej: Michał Pabiszczak, Regina Búttner, I. Straburzyńska-Czemplik, Gabriel Búttner)

Gabriel Búttner zasłużył się znacznie w rozwoju otorynolaryngologii w Ostrowie Wielkopolskim. Stworzył w tym południowo-wielkopolskim mieście otorynolaryngologię opartą na dobrych teoretycznych i praktycznych podstawach, także naukowych²⁹.

Drugi autor tej publikacji ma przeświadczenie, że jego dzieło chlubnie kontynuował Michał Pabiszczak, dr n. med., ordynator tego Oddziału w ciągu 35 lat, członek honorowy Polskiego Towarzystwa Otorynolaryngologów – Chirurgów Głowy i Szyi³⁰.

²⁹ Szerzej o doktorze Búttnerze w publikacji: A. Kierzek, M. Pabiszczak, *Jeszcze w sprawie pionierów otorynolaryngologii w Ostrowie Wielkopolskim*, Materiały Naukowe Sekcji Historycznej Polskiego Towarzystwa Otorynolaryngologów – Chirurgów Głowy i Szyi 2014, T. XXX, przyjęte do druku

³⁰ Doktorowi medycyny Michałowi Pabiszczakowi, członkowi honorowemu Polskiego Towarzystwa Otorynolaryngologów – Chirurgów Głowy i Szyi w 35 lecie ordynatury w Oddziale Laryngologicznym Szpitala w Ostrowie Wielkopolskim. *Mat. Nauk. Sekcji Hist. Pol. Tow. Otorynolaryng. – Chir. Głowy Szyi* 2011, T. XXVII, nr 4, s. 1-9.